

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej dla Gminy Poniec na 2023-2027 rok

Wstęp

Zjawisko przemocy domowej – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Przemoc domowa jest problemem niezdeteminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym – dotyka osoby niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Istotne jest przez to dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych, osób starszych) adekwatnego do warunków zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Przemoc domowa, a szczególnie krzywdzenie dzieci stanowi poważny problem społeczny, wobec którego oczekuje się tworzenia specjalistycznej sieci wsparcia, realizowanej przez profesjonalistów: pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, kuratorów, policjantów, lekarzy i innych, w ramach zakrojonej współpracy międzyinstytucjonalnej.

Zjawisko przemocy domowej dotykające społeczność lokalną jest ściśle powiązane z innymi obszarami problemów społecznych, dlatego ich rozwiązywanie powinno być wspólnym interesem uzupełniających się działań specjalistów, instytucji i organizacji, m. in.: placówek opiekuńczo-wychowawczych, służby zdrowia, pomocy społecznej, instytucji porządku publicznego, organizacji pozarządowych. Każde z nich ma do czynienia z innym aspektem zjawiska, jednak działając osobno nie prowadzi do zwiększenia jakości wsparcia społecznego w obszarze przemocy wewnątrzrodzinnej.

Zintegrowanie wszelkich zasobów jednostek i organizacji do realizacji zadań Programu daje szansę stworzenia jednolitej strategii wsparcia oraz zdecydowanego podniesienia skuteczności udzielanej pomocy. Jednym z podstawowych warunków jest poczucie wspólnego celu w sensie działań społecznych oraz scalenie środowiska przy jego realizacji. Założenia programowe, związane min. z rzetelną, opartą na przesłankach naukowych wiedzy, przewidują dotarcie do szerokich środowisk lokalnych z terenu Gminy. Działania te zostały zawarte w **segmencie profilaktycznym**, w którym uwzględniono potrzebę uwrażliwiania mieszkańców na występujące zjawisko przemocy domowej.

Konieczność rozpoznawania kontekstów, w wyniku których podejmuje się konkretne działania jest szczególnie istotna przy zjawisku przemocy domowej, ponieważ wszelkie działania bezpośrednio podjęte wobec podmiotu w sposób pośredni wpływają na zmianę

otoczenia, w którym on funkcjonuje. Działania uwzględniające te okoliczności zostały zawarte w **segmencie interwencyjnym** Programu.

Wspieranie rodziny w funkcjonowaniu, poza inicjowaniem oddziaływań w jej wewnętrznej strukturze (praca z osobami doświadczającymi przemocy i jej sprawcami) musi uwzględniać jej relację ze środowiskiem. Społeczne podejście do zjawiska przemocy w rodzinie często jest kształtowane przez mity i stereotypy, min.: „przemoc domowa to prywatna sprawa”, „przemoc dotyczy tylko rodzin z marginesu społecznego”, „przemoc występuje tylko wtedy, gdy są widoczne ślady fizyczne”, „jak ktoś jest bity to na to zasłużył”, „nie można interweniować w sprawach rodzinnych”, „ofiary akceptują przemoc”, „to był incydent, gdyby było źle ofiara odeszłaby już od sprawcy”, „przyczyną jest alkohol”, „gwałt w małżeństwie nie istnieje”.

Zadania związane z realizacją działań wspierających i korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie uwzględnione zostały w **segmencie terapeutycznym**.

Założenia Programu skupiają się w trzech głównych obszarach:

- profilaktycznym: część dotycząca edukacji mieszkańców,
- interwencyjnym: część dotycząca pracy na rzecz osób doświadczających przemocy,
- terapeutycznym: część dotycząca pracy ze sprawcą przemocy.

I. Założenia ogólne.

1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na lata 2023-2027 określa zadania własne gminy wynikające z:

- Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późniejszymi zmianami),
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2023 poz. 2151),
- Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023, poz. 901 z późniejszymi zmianami).
- Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na rok 2023.

2. Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej do obowiązków gminy należy w szczególności:

- 1) Podejmowanie działań w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.
- 2) Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony ofiar przemocy domowej.
- 3) Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców zagrożonych przemocą domową.
- 4) Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia.

II. Podmioty funkcjonujące na terenie Gminy Poniec świadczące pomoc w systemie przeciwdziałania przemocy domowej:

- 1) Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej,
- 4) Posterunek Policji,
- 5) Szkoły i przedszkola działające na terenie Gminy,

- 6) Zespół Interdyscyplinarny,
- 7) Punkt Informacyjno - Konsultacyjny,
- 8) Urząd

Miejski

w

Ponieczu.

III. Podmioty współpracujące w systemie przeciwdziałania przemocy domowej

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu,
- 2) Sąd Rejonowy w Gostyniu oraz kuratorzy zawodowi i społeczni.

IV. Cel ogólny:

STWORZENIE JEDNOLITEGO SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Oczekiwane efekty: zapewnienie poczucia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej, przeciwdziałanie zjawisku przemocy, promowanie skutecznych form pomocy osobom krzywdzonym oraz podejmowanie pracy korekcyjno – edukacyjnej ze sprawcami przemocy nad zmianą zachowań.

Cele operacyjne:

1. Działania promocyjne w środowisku lokalnym na rzecz podnoszenia wiedzy mieszkańców na temat zjawiska przemocy domowej.

Realizowane będą działania promujące podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oraz świadomości prawnej i konsekwencji wynikających z funkcjonowania osób i rodzin w relacji przemocy poprzez rozpowszechnianie informacji o zjawisku przemocy domowej w postaci ulotek, broszur, plakatów i folderów.

Działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą i włączanie treści informacji o zagrożeniach płynących z przemocy domowej do treści szkolnych programów profilaktycznych. Upowszechnianie procedur ochrony prawnej i wsparcia psychologicznego świadków i ofiar przemocy domowej. Tworzenie i bieżąca aktualizacja załącznika do niebieskiej karty przeznaczonego dla osób doświadczających przemocy, zawierającego wykaz placówek pomocowych, ich dane teleadresowe, godziny funkcjonowania, zwięzłą informację nt. świadczonych usług i form pomocy.

2. Opracowanie i realizacja działań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc domową.

Realizowane będą zadania wspierające i korekcyjne dla osób stosujących przemoc w rodzinie; stworzenie spójnego systemu oddziaływań terapeutyczno-korekcyjnych dla sprawców przemocy, inicjowanie współpracy w tym zakresie z Policją, prokuraturą, sądem i PCPR.

3. Poprawa jakości i skuteczności działań osób i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Realizowane będą działania poprzez diagnozowanie skali zjawiska przemocy domowej i stworzenie bazy danych instytucji zajmujących się problematyką tej przemocy. Utworzenie wspólnej płaszczyzny pracy lokalnych instytucji w zakresie przeciwdziałania

4. Rozbudowanie lokalnej oferty pomocy i wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej oraz zwiększenie skuteczności ochrony osób krzywdzonych.

Realizowane będą działania mające na celu inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową poprzez udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą domową oraz informowanie osób doświadczających przemocy o ich prawach i możliwościach uzyskania pomocy. Udzielanie pomocy osobom doświadczającym przemocy zmuszonym do opuszczenia swojego dotychczasowego miejsca zamieszkania, zapewnienie schronienia. Udzielanie osobom doświadczających przemocy wsparcia psychologicznego, poradnictwa medycznego, prawnego i socjalnego.

V.	Główne	założenia	Programu:
1)	Wypracowanie standardu współpracy służb na rzecz pomocy dziecku i rodzinie doznającej	przemocy	domowej.
2)	Tworzenie standardów dla pracy metodą grup diagnostyczno - pomocowych.		
3)	Podwyższenie kwalifikacji i umiejętności osób zawodowo działających w obszarze przemocy wobec rodzin i dzieci przez profesjonalizację oferty wsparcia (w tym: konsultacje)	na rzecz ofiar	przemocy.
4)	Realizowanie działań promocyjno – informacyjnych wśród mieszkańców na temat problemów związanych	z	przemocą domową.
5)	Zwiększanie liczby osób profesjonalnie działających w zakresie przeciwdziałania przemocy.		
6)	Prowadzenie monitoringu	zjawiska	przemocy domowej.
7)	Budowanie sieci specjalistycznego wsparcia polegającego na współpracy międzyinstytucjonalnej.		
8)	Udostępnienie wiedzy z zakresu regulacji prawnych dotyczących wzajemnych zadań i uprawnień wśród przedstawicieli poszczególnych resortów, służb, instytucji, placówek.		

VI.	Adresaci	Programu:
1.	Mieszkańcy Gminy Poniec.	
2.	Osoby doświadczające przemocy domowej.	
3.	Sprawcy przemocy domowej.	
4.	Osoby, instytucje, podmioty zajmujące się profesjonalnie udzielaniem wsparcia społecznego.	
5.	Świadkowie przemocy domowej.	

W realizację Programu włączone zostaną instytucje i organizacje sieci wsparcia społecznego, co umożliwi szeroką promocję zadań Programu, optymalizację oddziaływań profilaktycznych oraz wypracowanie efektywnego modelu wsparcia osób doświadczających przemocy.

VII. Podstawowe zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej:

Zadanie 1.

Tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej.

Sposób realizacji:

- 1) Systematyczna edukacja środowiska lokalnego na temat przemocy domowej:
 - a) utworzenie gablot informacyjnych w: Ośrodku Pomocy Społecznej, Urzędzie Miejskim w Poniecu zawierających informacje o lokalnym systemie wsparcia osób dotkniętych przemocą,
 - b) rozpowszechnienie broszur, ulotek dotyczących zjawiska przemocy, rozpowszechnianie w lokalnym środowisku programów profilaktycznych, udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy domowej.
- 2) Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy domowej – udział w specjalistycznych szkoleniach oraz organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
- 3) Wymiana doświadczeń pomiędzy środowiskami lokalnymi i placówkami, uczestniczenie w konferencjach, naradach, seminariach, orientacja w działaniach ogólnopolskich.
- 4) Współpraca pomiędzy pracownikami służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, w tym między innymi: wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, policji, pomocy społecznej, oświaty, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadanie 2.

Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Sposób realizacji:

- 1) Prowadzenie działań na rzecz dzieci i rodzin z problemem przemocy domowej przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu.
- 2) Współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej.

Zadanie 3.

Tworzenie gminnego systemu ochrony ofiar przemocy domowej.

Sposób realizacji:

- 1) Budowanie skutecznych form pomocy dla ofiar przemocy domowej, poprzez udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom tej przemocy.
- 2) Wdrażanie procedur „Niebieskie Karty” w rodzinach doświadczających przemocy.
- 3) Prowadzenie działań terapeutycznych dla ofiar przemocy domowej przy współpracy innych organizacji i instytucji.
- 4) Opracowanie i udostępnianie materiałów informacyjnych o instytucjach, udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej.
- 5) Wspomaganie działalności instytucji, kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania w zakresie pomocy ofiarom przemocy.
- 6) Tworzenie warunków do bezpiecznego spędzania czasu, w szczególności dla dzieci i młodzieży poprzez programy profilaktyczne.

VIII. Realizatorzy

Koordynatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu przy współpracy z:

- 1) Zespołem Interdyscyplinarnym,
- 2) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 3) Placówkami oświatowymi,
- 4) Służbą zdrowia,
- 5) Policją,
- 6) Urzędem Miejskim,
- 7) Kościołem Katolickim,
- 8) Organizacjami pozarządowymi.

IX. Zasady finansowania Programu

Finansowanie realizacji zadań Programu będzie dokonywane ze środków własnych gminy.

X. Monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość programu.

1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej będzie nadzorowany przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Poniecu a monitorowany będzie przez Zespół Interdyscyplinarny w Poniecu.
2. Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość, która dotyczyć będzie danych uzyskanych na koniec każdego roku realizacji Programu, tj.:
 - 1) instytucji pomagających ofiarom przemocy domowej,
 - 2) form udzielanej pomocy ofiarom przemocy domowej,
 - 3) form działań kierowanych do sprawców przemocy domowej.

3. Wskaźnikami ewaluacji będą:

- 1) liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- 2) liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- 3) liczba sprawców przemocy domowej,
- 4) liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- 5) liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

4. Ewaluacja pozwoli na:

- 1) dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Poniec,
- 2) zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

5. Ewaluację Programu prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Poniecu we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.